

Sygn. akt III KK 328/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk (sprawozdawca)

SSN Marek Motuk

w sprawie **J. K.**,

skazanego z art. 278 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w dniu 16 listopada 2022 r. w Izbie Karnej,

na posiedzeniu bez udziału stron (art. 535 § 5 k.p.k.),

kasacji wniesionej na korzyść skazanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 19 lutego 2020 r., sygn. akt IX Ka 1772/19

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Końskich

z dnia 12 lipca 2019 r., sygn. akt II K 223/14

uchyla pkt I zaskarżonego wyroku w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie w zakresie orzeczonej w pkt III części dyspozytywnej wyroku Sądu pierwszej instancji nawiązki oraz pkt III części dyspozytywnej wyroku Sądu Rejonowego w Końskich z dnia 12 lipca 2019 r.

UZASADNIENIE

J. K. został oskarżony o to, że w dniu 27 września 2013 r. w kompleksie leśnym Leśnictwa Z., gm. R., woj. [...], dokonał zaboru w celu przywłaszczenia drewna sosnowego, o łącznej masie 14,5 m³ wartości nie mniejszej niż 1.879,50 złotych na szkodę Nadleśnictwa R., tj. o czyn z art. 278 § 1 k.k. (pkt I).

Sąd Rejonowy w Końskich, wyrokiem z dnia 12 lipca 2019 r., sygn. akt II K 223/14, uznał oskarżonego J. K. w ramach zarzucanego mu w punkcie I aktu oskarżenia za winnego tego, że w dniu 27 września 2013 r. w kompleksie leśnym - oddział 14d, 48a i 49 Leśnictwa Z., gm. R., woj. [...], dokonał zaboru w celu przywłaszczenia drewna sosnowego, o łącznej masie 13,98 m³ wartości 1.607,70 złotych na szkodę Lasów Państwowych - Nadleśnictwa R., kwalifikując czyn ten jako występki z art. 278 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. i art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę grzywny w ilości 100 stawek dziennych, przy przyjęciu, iż wysokość jednej stawki dziennej jest równoważna kwocie 30 zł (pkt I). Na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 396) w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego w punkcie I wyroku kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby wynoszący 2 lata (pkt II) zaś na podstawie art. 290 § 2 k.k. orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego Lasów Państwowych - Nadleśnictwa R. nawiązkę w wysokości 3.215,40 zł (pkt III). Ponadto, Sąd rozstrzygnął w przedmiocie kosztów sądowych (pkt V).

Apelację od powyższego wyroku wniósł m.in. obrońca oskarżonego J. K.. Zarzucił mu m.in. obrazę przepisów prawa materialnego w postaci art. 290 § 2 k.k. poprzez mylne uznanie, że w niniejszej sprawie zachodzą podstawy do orzeczenia nawiazki (pkt 6). W uzasadnieniu apelacji m.in. wskazał, że „nie ma podstaw prawnych w niniejszej sprawie do obciążania oskarżonego nawiązką z tytułu art. 290 § 2 k.k., albowiem przepis ten dotyczy nawiazki w przypadku skazania za wyrąb drzewa albo za kradzież drzewa wyrąbanego lub powalonego, zaś J. K. został uznany za winnego dokonania zaboru w celu przywłaszczenia drewna sosnowego a nie drzewa - w tym wypadku sosnowego - o jakim mowa w art. 290 § 2 k.k.” (k. 1124).

Sąd Okręgowy w Kielcach, wyrokiem z dnia 19 lutego 2020 r., sygn. akt IX Ka 1772/19, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok (*pkt I*). W sekcji 3.2. uzasadnienia formularzowego podniósł, iż zasadnie orzeczono nawiązkę w oparciu o przepis art. 290 § 2 k.k., gdyż przepis ten dotyczy nie tylko wyrębu drzewa, ale również przypadków jego kradzieży kwalifikowanych z art. 278 § 1 k.k., jeśli dokonano kradzieży drzewa wyrąbanego lub powalonego. Wskazał dalej, że w przedmiotowej sprawie skradzione zostało wprost z lasu drzewo wyrąbane, które nie zostało jeszcze przetworzone na materiał budowlany lub inny materiał użytkowy (k. 1182).

Od powyższego wyroku kasację na korzyść skazanego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Zaskarżył go w zakresie, w jakim sąd drugiej instancji utrzymał w mocy orzeczenie o nawiązce zawarte w punkcie III wyroku sądu pierwszej instancji i zarzucił rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na niewłaściwym przeprowadzeniu kontroli apelacyjnej oraz nieprawidłowym rozważeniu i ustosunkowaniu się w części motywacyjnej uzasadnienia zaskarżonego wyroku do podniesionego w punkcie 6 apelacji obrońcy zarzutu naruszenia przepisu prawa materialnego, tj. art. 290 § 2 k.k., na podstawie którego wobec oskarżonego orzeczono nawiązkę, podczas gdy orzeczenie nawiązki na podstawie tego przepisu nie było możliwe, bowiem oskarżony został skazany za kradzież drewna sosnowego, a nie za wyrąb drzewa albo za kradzież drzewa wyrąbanego lub powalonego. Konkludując skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej J. K. w zakresie, w jakim Sąd Okręgowy w Kielcach utrzymał w mocy orzeczenie o nawiązce zawarte w punkcie III wyroku Sądu Rejonowego w Końskich oraz uchylenie orzeczenia o nawiązce zawartego w punkcie III wyroku sądu pierwszej instancji.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Wniesiona na korzyść skazanego J. K. kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich jest oczywiście zasadna w związku z czym mogła być w całości uwzględniona na posiedzeniu w oparciu o przepis art. 535 § 5 k.p.k.

Podzielić należy stanowisko Rzecznika Praw Obywatelskich, że w niniejszej sprawie doszło do rażącego naruszenia przepisów wskazanych w zarzucie kasacji,

co z uwagi na charakter tych uchybień i ich następstwa - miało istotny wpływ na treść wyroku w zaskarżonej części.

Trafnie w kasacji - jej autor - przywołał te orzeczenia Sądu Najwyższego, które wskazują na to, że zrealizowanie obowiązków wynikających z treści art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. wymaga nie tylko niepamięcia żadnego zarzutu podniesionego w środku odwoławczym, lecz także rzetelnego ustosunkowania się do każdego z tych zarzutów oraz wykazania konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach, argumentami, dlaczego uznano poszczególne zarzuty zawarte we wniesionym środku odwoławczym za zasadne bądź też za bezzasadne. Do naruszenia tych przepisów może bowiem dojść nie tylko wtedy, gdy sąd drugiej instancji pomija w swoich rozważaniach zarzuty zawarte w apelacji, lecz również wtedy, gdy analizuje je w sposób odbiegający od standardów kontroli instancyjnej lub wręcz ogranicza się do ogólnikowego stwierdzenia, że zarzut jest zasadny lub że jest niezasadny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 8 maja 2019 r., III KK 62/18; 24 kwietnia 2018 r., V KK 884/17, OSNKW 2018, z. 9, poz. 59; 8 grudnia 2016 r., II KK 244/16; 5 marca 2013 r., II KK 142/12; 6 czerwca 2006 r., VKK 413/05, OSNKW 2006, z. 7-8, poz. 76). Analiza uzasadnienia zaskarżonego kasacją wyroku, szczególnie sekcji 3.2. uzasadnienia formularzowego, w kontekście pkt. 6 zarzutu apelacji obrońcy J. K. pozwala na uznanie, że Sąd Okręgowy w Kielcach nie sprostał wymogom określonym we wskazanych wyżej przepisach, co doprowadziło do wydania wyroku z rażącym naruszeniem art. 290 § 2 k.k.

Jak słusznie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, przepis art. 290 § 2 k.k., ogranicza wyraźnie możliwość orzeczenia nawiązki jedynie w razie skazania sprawcy za wyrąb drzewa w lesie, o którym mowa w § 1 tego przepisu, albo za kradzież drzewa wyrąbanego lub powalonego. Nie odnosi się on tym samym do sytuacji, gdy sprawca zostaje skazany nie za kradzież drzewa, lecz za kradzież drewna (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 3 września 2009 r., V KK 171/09, OSNKW 2010, z. 2, poz. 16, z 26 października 2011 r., IV KK 298/11, LEX nr 1027195, z 2 kwietnia 2012 r., V KK 429/11, LEX nr 1133986, czy z dnia 16 lipca 2013 r., III KK 198/13, LEX nr 1335578). Od dawna też w orzecznictwie istnieje zgodność co do tego, że pod pojęciem "drzewa" - w rozumieniu art. 290 § 2

k.k. - należy przyjmować drzewo w stanie surowym, to jest takim, w jakim pozostało w lesie po wyrębaniu lub powaleniu, a więc w żaden sposób nieprzerobionego (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 stycznia 1972 r., sygn. VI KZP 55/71, OSNKW 1972 z. 3 poz. 43, Lex nr 18375, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2012 r., sygn. V KK 429/11, Lex nr 1163986, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca 2013 r., sygn. III KK 196/13, Lex nr 1335578).

Jak zaś wcześniej wskazano, skazanemu przypisano czyn polegający na zaborze w celu przywłaszczenia drewna sosnowego, a nie drzewa w warunkach wskazanych w art. 290 § 2 k.k. Skoro J. K. dopuścił się zaboru w celu przywłaszczenia drewna sosnowego, pociętego już na kawałki i składowanego na stosie, a więc drewna powstałego z przerobienia drzew wyrębanych na materiał użytkowy przeznaczony do sprzedaży, brak było podstaw faktycznych i prawnych do orzeczenia nawiązki w wysokości podwójnej wartości przedmiotu przypisanego przestępstwa w myśl art. 290 § 2 k.k. W niniejszej sprawie doszło zatem do rażącego naruszenia prawa materialnego, które przy tym miało istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku bowiem prawidłowe rozważenie i odniesienie się do zarzutu obrońcy wskazanego w punkcie 6 apelacji, mogło w konsekwencji doprowadzić sąd odwoławczy do wydania orzeczenia o odmiennej treści, od tego, które zapadło.

W tym stanie rzeczy oczywistym jest, że orzeczenie poddane obecnie kontroli kasacyjnej dotknięte jest uchybieniami procesowymi wskazanymi w *petitum* zarzutu kasacji, co musiało skutkować uchyleniem jego pkt. I w odniesieniu do skazanego J. K. w części utrzymującej w mocy rozstrzygnięcie w zakresie orzeczonej w pkt III części dyspozytywnej wyroku Sądu pierwszej instancji nawiązki i oraz samego pkt. III wyroku sądu pierwszej instancji. Wydanie rozstrzygnięcia następczego w postaci przekazania sprawy do ponownego rozpoznania było zbędne, albowiem ze względu na kierunek kasacji orzeczenie obowiązku zapłaty nawiązki nie jest dopuszczalne.

Z tych względów orzeczono jak w wyroku.